

The formation of the professional culture of a lawyer consists of the following stages: the stage of awareness of a university student of the purpose of the legal profession; the stage of familiarization with the features and tasks of one or more legal professions; the stage of formation of a lawyer as a professional in his field; and the stage of permanent skill improvement.

Professionalism is a critical component of lawyers' professional culture since society expects their actions that meet the requirements of humanism, justice, and legality to provide effective results.

Key words: professional culture of a lawyer, professional lawyer, legal culture of a lawyer, moral culture of a lawyer, political culture of a lawyer.

Сворак С.Д., Слубський О.Р.

КОНЦЕПТ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ У ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ ПОГЛЯДАХ П.ПОЛТАВИ

В історії української нації сьогодні відбуваються кардинальні зміни. Становлення і трансформація державотворчих процесів в Україні наприкінці ХХ століття початку ХХІ століття привело до відмови від тоталітарного соціалістичного режиму і запровадження в економічному, політичному і соціальному житті широких демократичних перетворень.

Процеси перебудови і у першу чергу реформування нової незалежної, суверенної держави та імплементація її у європейське та світове співтовариство, вимагають глибокого аналізу історичного досвіду державотворчих процесів в Україні, теоретичного узагальнення та обґрунтування дослідниками-юристами найскладніших проблем з якими зіткнулось українське суспільство на сучасному етапі і неминуче зіткнення у майбутньому.

Не заглиблюючись в українське державотворення кожен може стверджувати, що держава уже збудована, державні механізми функціонують, три гілки влади працюють незалежно, європейське та світове визнання ми отримали, тому особливо немає чим перейматися і писати про проблеми нашого державного будівництва.

Однак, так може стверджувати дилетант не посвячений у предмет теорії та й історії держави. Адже перед істориками і тео-

ретиками правознавцями постало ряд складних проблем які вимагають негайного наукового осмислення та розв'язання, провідними з яких є необхідність «послідовного закріплення в свідомості населення незалежної України національної ідеї державотворення, реалізації справжнього народовладдя, здійснення політичної, парламентської адміністративної реформ, пошуку найбільш демократичних і ефективних форм існування держави»[1, с. 7].

Протягом всієї історії суспільства її прогресивні уми – філософи, історики, політики, юристи намагалися вивчити, осмислити і зрозуміти, що являє собою держава, чому вона виникає, і необхідна людству, якою є її природа.

У суспільстві до виникнення перших державних утворень існували звичаї та традиції які упорядковували і регулювали суспільні відносини на практиці відображаючи та конкретизуючи дію суспільних законів. Становлення державних інститутів водночас сприяє формуванню нових правил соціальної регуляції серед яких важливе місце займають право та мораль.

Через них кожен народ реалізуючи природне і глибоке органічне прагнення створити найкращі передумови для свого розвитку у власній державній організації найповніше виявляючи своє національне «Я».

Природне бажання державотворення спонукало український народ до створення Київської Русі, об'єданого Русько-Литовського князівства, Козацької Республіки, Української Народної Республіки та ЗУНР. Нація ніколи не припиняла боротьбу за національне визволення у періоди бездержавного існування поневолення та колонізації українських земель.

Сучасним політичним і державним діячам для розуміння націотворчих проблем корисним було б знання ідей теоретиків українського націоналізму та національної Соборної Самостійної України. Ідеї, теорії та концепції побудови незалежної держави стали б рушійною силою у відродженні українського народу та його визвольній боротьбі сьогодні.

Вітчизняна державно-правова думка I половини ХХ ст. відзначалася плюралізмом ідей, ідеалів, концепцій щодо окреслення характеру національного розвитку майбутньої Української держави та широкими суспільно-політичними дискусіями у серед-

овищі українських інтелектуалів. Найбільш дискусійними на початку ХХ ст. і навіть сьогодні залишаються погляди прихильників націонал-самостійницьких ідеалів (М. Міхновського, Д. Донцова та М. Сціборського) [2, с. 308].

Метою статті є дослідження державотворчих концепцій у політико-правових поглядах одного з видатних теоретиків Організації Українських Націоналістів Петра Полтави.

Відповідно до мети можна викристалізувати ряд завдань які необхідно вирішити:

- Охарактеризувати державно-правові погляди П. Полтави;
- з'ясувати ставлення воїна і політика до демократії в державно-правовій концепції;
- визначити ставлення П. Полтави до самостійності України через призму теорії націоналізму.

Незважаючи на певну хронологічну віддаленість досліджень П. Полтави що формувались в умовах кризової доби Національно-визвольної війни 40-х поч. 50-х років ХХ ст. вони і зараз переживаються з громадсько-політичним сьогоденням.

Об'єктивним джерелом для глибинного аналізу концепту державотворення слугували праці Петра Полтави (Федуна) вперше зібрані та опубліковані у «Збірнику підпільних писань» виданому В-ВО «Український самостійник» у Мюнхені 1959 році.

Знайомлячись із теоретичними працями Петра Миколайовича Федун-Полтави, кожен читач задумується звідки у 25-и річного юнака такі глибокі теоретичні знання історії України, філософії, політології та навіть теорії держави і права і теоретичної концепції інтегрального націоналізму. Більше того, поряд із активною публіцистичною працею він вів активну політичну та організаційну діяльність як член Проводу ОУН, керівник Головного осередку пропаганди ОУН, референт політвиховного відділу військового штабу УПА і заступник Голови Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради.

Уродженець с. Шнирів Бродівського повіту Петро Федун (1919 р.н.) уже в 1941 році студіював медицину у Львові водночас працював у Юнацтві ОУН і став редактором офіційного органу цієї формації, згодом очоливши крайовий провід Юнацтва ОУН.

Безпосередньо перед вступом Радянської Армії на західноукраїнські землі 1943-1944 р.р., 25-ти річний юнак П. Полтава уже керував школою кадрів ОУН водночас перебираючи на себе відповідальніші завдання організації. Так, наприкінці 1950 року майор П. Полтава був кооптованим членом УГВР і начальником політвиховного відділу Головного військового штабу УПА.

Теоретичною, методологічною та джерелознавчою основою розвідки стали праці ідеологів та діячів українського націоналістичного руху. Лебеда, М. Прокопа, Л. Ребета, Д. Ребет, А. Камінського – соратників П. Полтави та його особисті публікації вперше зібрані у «Збірнику підпільних писань» [3].

Створена у 1954 році в Мюнхені редакційна комісія складі: В. Маркуса, З. Марунка, Я. Полянського і Є. Штендери збирала в архівах закордонного представництва УГВР і ОУН, упорядкувала і в пам'ять 40-а річчя від дня народження П. Полтави видала перше зібрання праць провідного пропагандиста українського визвольного руху Петра Полтави.

Сьогодні Інститутом українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України за редакцією М. Романюка видано двохтомник праць П. Полтави «Концепція Самостійної України» [4], а ще на початку 90-их років минулого століття з'явилося ряд публікацій в яких було розкрито правдиве прізвище П. Полтави і зроблені перші спроби написання його політичної біографії. Творчості П. Полтави присвячені статті В. Мороза, В. Марчука, Д. Зробленка, М. Нагірняка які відрізняються між собою як глибиною теоретичного так і наукового аналізу. Концепт державотворення частково аналізується у статті І. Гулика [5], О. Г. Дичковської [6] і інших.

Водночас, навіть загальний огляд творчої спадщини П. Полтави свідчить про те, що його праці потребують неупередженого глибокого аналізу і наукового осмислення, а часом навіть переосмислення. Твори Петра Федуна написані у складних умовах націоналістичного підпілля, у криївках, на конспіративних квартирах, у лісі на постой, при світлі газових ламп чи свічок. Однак, написані ним праці видавалися підпільними друкарнями великими тиражами і розповсюджувались по всій території України,

Польщі, Румунії, Чехословаччини – всюди де діяло підпілля ОУН та українські повстанці.

Зважаючи на місце П. Федуна у керівництві ОУН-УПА та УВГР, активну публіцистично-пропагандистську діяльність він постійно був у полі зору органів МДБ яке в 1949 році завело окрему розшукову справу і створили міжобласну опергрупу яка займалася винятково пошуком П. Полтави. І лише 23 грудня 1951 року війська МДБ заблокували район на межі Рогатинського та Жидачівського районів і виявили підземний бункер із підпільниками всередині. Підпільники не склали зброю, а після впертого опору підпалили бункер і пострілялися. Загинув у ньому і Петро Федун-Полтава, залишивши для нащадків більше сорока своїх наукових публіцистичних та політичних творів.

Одними з найоб'ємніших та глибинно аналітичних є праці: «Концепція самостійної України і основна тенденція політичного розвитку сучасного світу», «Наше вчення про національну державу», «Хто такі бандерівці та за що вони борються» у яких автор формулює новітнє українське бачення самостійної держави, визначає та характеризує еволюцію державно-правової думки у період II світової війни та у перших повоєнних роках національно-визвольних змагань в Україн.

Аналізуючи предмет дослідження варто перш за все наголосити на тому що П. Полтава трактував державу як функціонально-динамічну та організаційно статичну систему політичної влади яку він розглядав у єдності трьох елементів – форми державного правління, державного устрою та державного режиму.

Аналізуючи загально-теоретичний концепт Української держави, автор навідріз відкидав можливість існування її у складі СРСР, яка «служить тільки прикриттям московсько-більшовицького імперіалізму» [7, с. 75] і заперечував всі інші форми багатонаціональної держави будь то федерація, конфедерація, союз, об'єднання чи щось подібне, які будувалися на національному гнобленні і визиску і є на його думку неприйнятними для української нації, як і будь якої нації світу. Підкреслюючи цю тезу П. Полтава стверджував: «Народи хочуть бути самі господарями на своїй землі, хочуть бути вільними і самі на своїй землі пану-

вати... адже справжню і повну свободу може їм дати виключно тільки незалежна національна держава» [7, с.75].

Автор стверджує, що незалежна національна держава є єдиною формою політичної організації народу яка покликана забезпечити оптимальні умови всестороннього розвитку – як духовного так і матеріального, а «без власної національної держави, тобто без держави побудованої на етнографічних землях даного народу, народ не може всебічно розвиватися» [7, с. 74]. Більше того, П. Полтава логічно доводить, що поступ світової цивілізації буде ще могутніший, а розвиток духовної і матеріальної культури ще вищий коли всі народи світу будуть жити у «власних незалежних національних державах» [7, с. 76]. Тому Організація Українських Націоналістів веде боротьбу за здійснення вікової мрії українського народу: «побудова на українських етнографічних землях Української Самостійної Соборної Держави» [7, с. 77].

Світова історія розвивається в напрямку створення національних держав, Україна не виняток. Тому розвиваючи ідею Володимира Целевича що в Європі є лише одна велика мільйонна нація, яка населяє територію більшу ніж Німеччина і Франція разом узяті і яка ще не має своєї держави. «Є це українська нація. Утворення української держави це одне з найбільш актуальних питань європейської політики» [8, с. 56].

Логічно розвиваючи думку В. Целевича П. Полтава наголошує, що помилкове бачення «керівними політиками світу тієї небезпеки, яку являло собою в 1918-23 рр. загарбання більшовиками національних держав окремих народів колишньої царської Росії, сьогодні світ має до діла з загарбанням більшовицькою Москвою половини Європи...» [9, с. 68].

Концепт державотворення українською нацією згідно з поглядами П. Полтави це перш за все самостійна Українська Держава побудована на етнографічних землях українців. Наступною ознакою майбутньої держави є «концепція такого суспільного ладу в майбутній Українській державі при якому не існуватиме експлуатації людини людиною. Цей лад буде опиратися на національно-державну й кооперативну власність у промисловості, банковості, торгівлі, на національно-державну власність на зем-

лю при індивідуальному або колективному, в залежності від волі населення, землекористуванні» [9, с. 15].

Здобувши повну політичну самостійність, на думку П. Полтави, український народ в незалежній державі «побудує свій внутрішній політичний і суспільний лад на справедливих демократичних основах»[9, с.16].

Публіцист 40-х років П. Полтава стверджує, що українська нація не живе ізольовано, а в сім'ї європейських народів які з початку ХХ століття увійшли в смугу величезних суспільно-політичних змін, коли «руйнуються одні політичні форми та інституції... а їх місце займають інші»[9, с. 17]. Більше того, нові політичні і суспільні форми – у порівнянні зі старими є «завжди більше прогресивними» [9, с. 17]. Тому автор твердо визначав, що суверенна нація обов'язково мусить побудувати самостійну державу що базується на конституційно-парламентському устрої та принципах демократизму [9, с. 23]. П. Полтава погоджувався і підтримував тогочасних європейських політиків які проголосили принцип самовизначення народів основним принципом післявоєнної організації Європи [9, с. 46] і наголосив, що основним принципом політичної організації світу став «національний принцип» [9, с. 47]. І лише у рамках окремої національної держави, твердить П. Полтава, вирішуються «усі соціальні проблеми» [9, с. 52].

Аналізуючи устрій світових та європейських держав П. Полтава наголошує, що в Україні повинен бути запроваджений принцип суспільної власності та суспільного контролю в основних галузях народного господарства і така концепція «суспільного ладу в майбутній українській державі цілковито згідна з існуючою сьогодні у світі розвитковою тенденцією» [9, с. 57].

П. Полтава у жодному разі не заперечував тісне міжнародне співробітництво національних держав, а «сама ідея міжнародного співробітництва є об'єктивна прогресивна ідея», яка зовсім не заперечує ідею нації [9, с. 63], однак, ідея тісної міжнародної співпраці може бути реалізована на практиці лише за умови «повного здійснення принципу самовизначення народів. Доки існують панивні і поневолені народи, доти не може бути мови про загальне

довір'я між народами» а без нього ефективної міжнародної співпраці [9, с. 64].

Характеризуючи політико-правові погляди та державотворчу діяльність П. Полтави, варто зазначити, що він був лідером і політичним теоретиком організаційно-структурної побудови Української Головної Визвольної Ради, яка стала новим органом державницького характеру, що репрезентував новітню концепцію модерної структури організованого українського визвольного руху. Більше того, на думку О. Панченка «УГВР була створена 1944 року ... як продукт, вияв і результат демократизації в українському націоналістичному русі [11, с. 123], а політичне і державницьке керівництво українського визвольного руху – УГВР ... небезпідставно називалось підпільним українським парламентом» [11, с. 126].

Створення та організація діяльності у підпіллі такого органу українського державотворення насправді була не самоціллю окремих підпільних груп та УПА, а головно, засобом і проміжною ланкою у досягненні Української Самостійної Соборної Держави. Характеризуючи основні завдання та форми діяльності УГВР О. Панченко наголошує, що вона не була «лише революційною, військовою чи партійною організацією, вона здійснювала певні функції державної влади та управління в певний час і на певній території і представляла перед зовнішніми чинниками репрезентантів цієї державної влади» [11, с. 129].

Визначаючи принципи побудови та функції УГВР Д. Ребет наголошувала, що «УГВР формувалась на демократичному принципі не тільки декларативно, але й устроєво, засадничо застосовуючи розмежування законодавчої, виконавчої і судової влади», а «джерелом влади УГВР є воля українського народу» [12, с. 152].

У цьому у полягає головне політичне кредо Організації Українських Націоналістів – демократизм у побудові та управлінні державою, адже навіть на випадок «здобуття державності і створення органів незалежної влади в Україні керівництво УГВР зобов'язане було «скликати перше українське всенародне представництво» визнавши у своїй платформі народ та його незламну

волю єдиним «повноправним джерелом державної влади» [12, с. 153].

Ця теза і становила головне державницьке кредо П. Полтави, який у своїй відповіді на виступ в ООН делегата Великобританії П. Мак Нейла 17.XI.1949 року котрий «не виявив навіть елементарного знання справжніх відносин в СРСР» [13, с. 108], наголосив, що більшовики є «узурпаторами влади в СРСР, а Україну і інші неросійські території вони окупували і «потворили свої незалежні держави, під пануванням диктатури більшовицької кліки, яка тримається при владі тільки завдяки кривавому жорстокому теророві» [13, с. 109]. Крім того, характеризуючи іноземним політикам державно-політичну ситуацію в Україні, П. Полтава наголошував, що опинившись під більшовицьким ярмом український народ ні на хвилину не припиняв національно-визвольної боротьби, сформувавши «цілий ряд підпільних організацій серед яких – Спілка Визволення України, Спілка Української Молоді, Організація Українських Націоналістів, Українська Військова Організація, а з 1944 сформована об'єднаними політичними силами України УГВР очолила широку повстанську і підпільну боротьбу «проти московсько-більшовицьких окупантів» [13, с.110].

Узагальнюючи стратегічні тези національно-визвольних змагань та державотворчі концепції П. Полтави, необхідно наголосити, що автор неодноразово стверджував, що московські окупанти намагались фізично знищити «всіх учасників визвольно-революційного руху» [10, с.114] котрі проповідували і боролись за державність нації. Наступне, єдиним реалізатором ідеї революційної безкомпромісної боротьби проти окупантів за волю і незалежність українського народу стала Організація Українських Націоналістів яка уже в червні 1941 року створила уряд і проголосила незалежність Української держави.

П. Полтава у своїй розвідці «Хто такі бандерівці та за що вони борються» дає влучну і глибинну характеристику назви всіх учасників повстанської і підпільної національно-визвольної боротьби, яка не втратила актуальності та необхідності і сьогодні, адже мета поставлена Степаном Бандерою перед нацією «Соборна, Самостійна Українська Держава» ще не досягнута.

Характеризуючи збірне популярне в українців поняття «бандерівці» П.Полтава наголошував, що «ідейно-політичне обличчя бандерівців – єдине, ... а за організаційно-партійною приналежністю бандерівці це або члени ОУН, керованої С. Бандерою, або безпартійні українські патріоти які борються за волю і державну незалежність України» [10, с.115].

Прообразом майбутнього державного механізму, державного органу українського народу П. Полтава вважав УГВР у роботі якої він особисто приймав активну участь. Характеризуючи структуру, склад, принципи побудови та стратегічні завдання цього державно-політичного об'єднання П.Полтава підкреслював що Рада це – «революційний парламент і уряд українського народу», яка «складалась з представників різних українських самостійницьких партій і середовищ з усіх українських земель» [10, с. 116].

Тому нам варто ще раз наголосити, що УГВР був «всеукраїнським парламентом» сформованим представниками всіх регіонів України і всіх національних партій та організацій що діяли на теренах України. Стосовно соціальної та військової бази та опори уряду П. Полтава наголошував, що «УГВРаді підпорядковується УПА, все українське революційне підпілля, в її склад входить ОУН ... її підтримує весь український народ» [10, с. 116]. Така державницька структура була сформована у надзвичайно складних геополітичних та внутріполітичних умовах у яких перебувала в 1944 році українська нація – німецька, а згодом радянська окупація, боротьба на два фронти, відсутність підтримки європейських держав, брак зброї та боеприпасів, конфлікти з польським та радянським підпіллям, партизанщина, а часто неможливість координації злагоджених дій органів державного управління на місцях.

Тож не дивлячись на те, що П. Полтава за освітою не був професійним юристом, за профілем своєї діяльності не займав державницькі посади, він органічно розумів і зумів у своїх працях спроектувати та подати загальні теоретичні засади державного устрою майбутньої Української держави.

В усіх його працях та публіцистичних статтях Україна за формою державного правління обов'язково повинна стати республі-

кою у якій державна влада буде здійснюватися представницькими органами обраними всім населенням на певний термін.

Ведучи активну національно-визвольну боротьбу за соборність всіх українських земель від «Сяну до Дону» у єдиній державі П. Полтава стверджував, що Україна у майбутньому – це унітарна держава з цілісною недоторканою територією, єдиною конституцією, дія якої поширюється на всю територію країни, єдиною системою права, громадянства та державного апарату, що поширює свої повноваження на всю територію держави.

Стосовно державного режиму в Україні, то автор неодноразово наголошував, що для нації єдиним прийнятним режимом є демократичний при якому виконуються норми конституції і законів, реалізується принцип розподілу влади у державі котра гарантує дотримання прав і свобод громадян відповідно до міжнародних стандартів.

Класичним зразком і прообразом устрою майбутньої держави стала УГВР в організації, творенні та діяльності якої найактивнішу участь приймав П. Полтава. Тимчасовий орган управління на теренах українських земель будувався на демократичних засадах найістотнішими з яких були; «концепція плюралізму, виключення будь-якої групової монополії; та принцип демократичної всенародної надпартійної влади»джерелом якої «є воля українського народу»[12, с. 154].

Звичайно, керувати УГВР в умовах підпільного повстанського національно-визвольного руху на демократичних засадах було надзвичайно важко, однак і тоді при побудові Устрою УГВР було здійснено «демократичний поділ на законодавчу, виконавчу та судову владу» [12, с. 163].

1. *Теорія держави і права. Академічний курс :Підручник / За ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – 2-е вид., перероб. і доповн. – К. : Юрінком Інтер, 2008, – 688 с.*
2. *Сворах С.Д. Політико-правова думка України XIX – XX століть про народовладдя. – Івано-Франківськ ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Сткфаника». 2015. – 376 с.*
3. *ПолтаваП. Збірник підпільних писань. – В-ВО «Український самостійник». – Мюнхен, 1959. – 296 с.*

4. Федун Петро – «Полтава» Концепція Самостійної України. Том 1. Твори / Упорядник і відп. редактор М.В. Романюк ; Інститут українознавства ім. У.П. Крип'якевича, НАН України ; Галузевий державний архів Служби Безпеки України. – Львів, 2008. – 720 с.
5. Гулик І. Петро Полтава і його концепція української державності // *Державність*. – 1992. – №3. – С. 42-44.
6. Дичковська Г. Світоглядні концепції Петра Полтави // *Визвольний шлях*. – 1995. – Кн. 8. – С. 980-986.
7. Полтава П. Наше вчення про національну державу // П. Полтава Збірник підпільних писань. – В. ВО «Український самостійник». – Мюнхен, 1959. – 296 с.
8. Целевич Володимир. Нарід, нація, держава. – Вінниця. – СМК «Наш час». – 1993. – 112 с.
9. Полтава П. Концепція Самостійної України і основна тенденція політичного розвитку сучасного світу // П. Полтава Збірник підпільних писань. – В. ВО «Український самостійник». – Мюнхен, 1959. – 296 с.
10. Полтава П. Хто такі бандерівці та за що вони борються // П. Полтава Збірник підпільних писань. – В. ВО «Український самостійник». – Мюнхен, 1959. – 296 с.
11. Панченко Олександр Українська Головна Визвольна Рада. – Видавництво «Гадяч». – 2004. – 420 с.
12. Ребет Дарія На перехрестях визвольних змагань. – Видавництво «Гадяч». – 2003. – 570 с.
13. Полтава П. Політика московсько-большевицького уряду та його української агентури не має нічого спільного із справжньою волею українського народу // П. Полтава Збірник підпільних писань. – В. ВО «Український самостійник». – Мюнхен, 1959. – 296 с.

Сворак С.Д., Слубський О.Р. Концепт державотворення у політико-правових поглядах П.Полтави

У статті проаналізовано та вивчено проблеми державотворення в Україні як в історичній ретроспективі так і у період національно-визвольних змагань 40-50-х років ХХ століття через призму політико-правових поглядів активного учасника цієї війни, патріота, воїна, підпільника і теоретика українського державотворення Петра Полтави. Наголошується на головному концепті формування національної держави в Україні, яким є Українська Самостійна Соборна Держава на українських етнографічних землях. У публікації чітко і однозначно утверджується думка П. Полтави про те, що незалежна національна держава є єдиною формою політичної організації народу яка забезпечить йому найкращі умови для всебічного розвитку.

Узагальнюється погляд практика-будівничого Української Головної Визвольної Ради П. Полтави на основні аспекти формування та діяльності Українського Парламенту періоду 40-50-х років ХХ століття. Визначаються і стратегічні перспективи та умови побудови держави якими автор теоретико-правових праць П. Полтава категорично вважав необхідність розбити територіальну цілісність СРСР і перебудувати СРСР у територіально-політичному відношенні на принципі незалежних національних держав усіх підрадянських народів при дотриманні їхніх прав на національно-державне самовизначення.

Тому погляди П. Полтави на державотворення в Україні і сьогодні залишаються надзвичайно актуальними.

Ключові слова: Петро Полтава, державотворення, Українська Головна Визвольна Рада, Організація Українських Націоналістів, національна держава.

Svorak S.D., Slubskiy O.R. The concept of the state constitution in political and legal views of Petro Poltava

The Article analyses and studies the problems of state constitution in Ukraine both in historical retrospect and during the national liberation war in the 40-50s of the XX century through the prism of political and legal views of the active participant in this war, patriot, soldier, member of underground movement and theorist of Ukrainian constitution Petro Poltava. Emphasis is placed on the main concept of the formation of the national state in Ukraine, which is the Ukrainian Independent United State in the Ukrainian ethnographic territories. The publication clearly and unequivocally affirms the opinion of Petro Poltava that an independent national state is the only form of political organisation of the people of Ukraine that provides for the best conditions for comprehensive development.

The view of Petro Poltava, who is the practitioner-founder of the Ukrainian Supreme Liberation Council, on the main aspects of the formation and activity of the Ukrainian Parliament in the period 40-50s of the 20th century is summarised. The author of theoretical and legal works Petro Poltava categorically considered the need to destroy the territorial integrity of the USSR and rebuild the USSR in territorial and political terms on the principle of independent national states of all former Soviet peoples while respecting their rights to national self-government.

Therefore, P. Poltava's views on state constitution in Ukraine remain extremely relevant nowadays.

The logical conclusion of the publication is the opinion of Petro Poltava that the fate of Ukraine will be decided not in the parliament of the invader and not in the offices of diplomats, but on the battlefield in Ukrainian villages and cities, in Ukrainian forests and steppes. The popular Ukrainian masses and indeed an independent state, the Ukrainian people will be able to build only on their own, because with the help of neighboring states, according to Peter Poltava we must pay dearly with territory or independence

Key words: Petro Poltava, state constitution, Ukrainian Supreme Liberation Council, Organization of Ukrainian Nationalists, national state.